

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/100920,Kolejne-upamietnienia-polskich-rodzin-udzielajacych-podczas-okupacji-niemieckiej.html>
20.04.2024, 05:07

Kolejne upamiętnienia polskich rodzin udzielających podczas okupacji niemieckiej pomocy Żydom

Mimo, że panująca w kraju od marca szczególna sytuacja związana z epidemią wpłynęła również na nasze plany, systematycznie staramy się realizować opóźnione projekty. Na terenie województwa lubelskiego powstały właśnie dwa upamiętnienia, które pierwotnie miały zostać zrealizowane przed *Narodowym Dniem Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką* (24 marca).

Na budynku Szkoły Podstawowej w Stróży (ul. Akacyjowa 2A) w gminie Kraśnik znalazła się tablica pamiątkowa przypominająca rodzinę Karoliny, Jana oraz ich córki Edwardy Sikorów z pobliskiej Stróży Kolonii, którzy przeszło dwa lata udzielali w swym gospodarstwie schronienia żydowskim współobywatelom. Przede wszystkim 7-osobowej rodzinie Edelsteinów, przed wojną mieszkającej w Stróży, która dzięki temu w całości przetrwała koszmar niemieckiej okupacji. Poza sąsiadami Państwa Sikorów z ich pomocy korzystały cztery kolejne osoby zbiegłe z kraśnickiego getta, z których trzy przeżyły. Taka postawa nie zawsze spotykała się z akceptacją otoczenia, choć w pomoc Żydom zaangażowani byli także inni mieszkańcy okolicy. Krótco po wojnie gospodarstwo Sikorów zostało obrabowane i spalone.

W roku 1994 Edwarda Boś z d. Sikora oraz jej nieżyjący już wówczas rodzice zostali uhonorowani tytułem *Sprawiedliwi Wśród*

Narodów Świata.

Więcej:

<https://sprawiedliwi.org/pl/pl/historie-pomocy/historia-pomocy-rodzina-sikorow-0>

Drugie z upamiętnień powstało w Biłgoraju i dotyczy historii pomocy, która zakończyła się tragicznie. Przy ul. Marii Konopnickiej, obok cmentarza żydowskiego, uczczona została rodzina Wisławy i Pawła Trzczańskich. W czasie okupacji w prowadzonym przez siebie w Biłgoraju przy ul. 3 Maja skupie skór Paweł Trzczański zatrudniał żydowskich rzemieślników, a na przełomie 1942 i 1943 r., po likwidacji getta, na terenie zakładu zaczęły się ukrywać dwie żydowskie rodziny. Państwo Trzczańscy wspierali ich dostarczając żywność. 17 lutego 1943 r. Niemcy odkryli kryjówkę. Żydzi zostali zamordowani na miejscu. Trzczańscy byli przed śmiercią poddani torturom i przesłuchaniom. Zginęli na początku marca 1943 r. Szczęśliwie ocalała ich córka, Gabriela. AK ustaliła, że do tragedii doszło w wyniku donosu miejscowego Polaka.

Więcej:

<https://sprawiedliwi.org/pl/pl/historie-pomocy/historia-rodziny-trzcanskich>

Upamiętnienia ufundowało Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Lublinie i mogły powstać dzięki pomocy władz samorządowych: Burmistrza Biłgoraja, p. Janusza Rosłana i Wójta Gminy Kraśnik, p. Mirosława Chapskiego.

